

Τα δίδυμα ελλείμματα και η κυπριακή οικονομία

Πριν από μία εβδομάδα περίπου διεξήχθη στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου ανοικτή συζήτηση με θέμα Δημοσιονομική και Νομισματική Πολιτική: Επιχειρηματικές και Αναπτυξιακές Προοπτικές Ενόψει της Οικονομικής Κρίσης. Οι εκλεκτοί ομιλητές ήταν ο διε-



Του
δρος Παναγιώτη Θεοδοσίου*

θνούς φήμης οικονομολόγος δρ Γκίκας Χαρδούβελης, ο τώως υπουργός Συγκοινωνιών και έργων Νίκος Νικολαΐδης και ο πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Μάνθος Μαυρομάτης. Η όλη συζήτηση χαρακτηρίστηκε απόλυτα επιτυχημένη, με έντονο το στοιχείο της διάδρασης με το παρευρισκόμενο κοινό.

Με την περάτωση της όλης συζήτησης, πολλές και ιδιαίτερης σημασίας ήταν οι διαπιστώσεις οι οποίες εξήχθησαν αναφορικά με τα τρέχοντα προβλήματα και τη μελλοντική πορεία της κυπριακής οικονομίας. Μεταξύ αυτών των διαπιστώσεων, θα ήθελα να εμμείνω και να

αναπτύξω αυτές οι οποίες αναδείχθηκαν με ιδιαίτερη έμφαση από τον δρ Χαρδούβελη. Ειδικότερα, ο δρ Χαρδούβελης, αναλύοντας κάποια βασικά χαρακτηριστικά της οικονομίας μας, εξέφρασε τις ανησυχίες του για την πορεία του δημοσιονομικού ελλείμματος καθώς επίσης και για το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (χονδρικά πρόκειται για τη διαφορά μεταξύ της αξίας των αγαθών που εισάγουμε και αυτών που εξάγουμε). Τα έως τώρα στοιχεία υποδεικνύουν ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2010 θα κυμανθεί στο 6% του ΑΕΠ, ενώ αναγνωρίζεται ότι αν δεν παρθούν άμεσα μέτρα το έλλειμμα αυτό μπορεί να διευρυνθεί κατά μία επιπλέον ποσοστιαία μονάδα. Η μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος στα επιθυμητά επίπεδα του 3% προβλέπεται από το 2013 και αργότερα με υιοθέτηση μέτρων τα οποία προσανατολίζονται κυρίως σε περικοπή δαπανών. Επιπροσθέτως, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών θα είναι επίσης ελλειμματικό κατά το 2010 και αναμένεται στα υψηλά επίπεδα του 7,1% του ΑΕΠ. Η χρηματοδότηση του ελλειμματικού ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών διεξάγεται κατά βάση από

βραχυχρόνιες κεφαλαιακές εισροές, γεγονός που συνιστά πάντοτε πηγή οικονομικής ανησυχίας. Τα δυο παραπάνω ελλείμματα είναι ευρέως γνωστά ως δίδυμα ελλείμματα. Βάσει της οικονομικής θεωρίας, το δημοσιονομικό έλλειμμα έχει θετική σχέση με το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και αρνητική με το επίπεδο των επενδύσεων στην οικονομία. Με μια στοιχειώδη οικονομική ευθυκρίσια από τα παραπάνω προκύπτει ότι επείγει η αντιμετώπιση των δίδυμων αυτών ελλειμμάτων ώστε να επέλθει η επιθυμητή μακροοικονομική σταθερότητα και παράλληλα να βγει η οικονομία μας από το καθεστώς επιτήρησης στο οποίο εισήλθε τους τελευταίους μήνες. Αναφορικά με τη βελτίωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, αυτό που ξεκάθαρα απαιτείται είναι η ενίσχυση και υποστήριξη με κάθε τρόπο των κυπριακών προϊόντων τόσο στην εσωτερική αγορά όσο και στις αγορές του εξωτερικού. Για την επίτευξη ενός τέτοιου σκοπού θεωρείται επιβεβλημένη η δραστηριοποίηση της κυβέρνησης, με παρεμβάσεις που στόχο έχουν την ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της παραγωγικής μας βάσης και τη βελτίωση

της παραγωγικότητας. Ταυτόχρονα, είναι αναγκαία η ευαισθητοποίηση του καταναλωτικού κοινού ώστε να στραφεί στην κατανάλωση εγχώριων προϊόντων. Σε σχέση τώρα με την αντιμετώπιση του ελλείμματος της κυβέρνησης, πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για την αύξηση των επενδύσεων και δαπανών με πολλαπλασιαστικό (αναπτυξιακό) χαρακτήρα και την ιεραρχικά στοχευμένη περικοπή των μη παραγωγικών δαπανών. Τέτοιες δαπάνες έχουν να κάνουν με τις προσλήψεις στον ήδη διογκωμένο δημόσιο τομέα, την αγορά τεχνικού εξοπλισμού μη άμεσης ανάγκης, την αγορά ή αναβάθμιση λογισμικών προγραμμάτων και τέλος με τη διεξαγωγή υπερβολικών σε πολλές περιπτώσεις “πολιτιστικών” δραστηριοτήτων. Για τη μείωση των δαπανών σε λογισμικά προγράμματα, είναι επίσης απαραίτητη η σταδιακή μετάβαση του δημόσιου τομέα από λογισμικά αποκλειστικής χρήσης σε αντίστοιχα ελεύθερα λογισμικά.

** Καθηγητής Χρηματοοικονομικών, κοσμήτορας της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας και μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ)*